

Jézus születése¹⁾.

6. Jézus születése.

Lukács 2, 1–7.

Lőn pedig az napokban, rendelet ment ki Augustus császártól, hogy az egész tartomány²⁾ megszámláltassék³⁾. Ez a népszámlálás első ízben Cirénius szíriai helytartósága alatt⁴⁾ történt. És elmentek mind beiratkozni kiki a maga városába. ⁴József is elment hát Galileából, Názáret városából Judeába, Dávid városába, melyet Betlehemnek hívtak, mivelhogy Dávid házából és nemzetségéből való volt, ⁵beiratkozni Máriával a neki eljegyzett feleségével, aki várandós volt. ⁶Lőn pedig ott tartózkodásuk alatt, hogy beteltek szülésének napjai ⁷és megszülte az ő elsőszülött fiát, bepólyázta őt és elhelyezte a mivelhogy nem volt helyük a szálláson.

Jakab elbeszélése.

17. fejezet.

Augustus királytól pedig parancs jött, hogy írják össze mindazokat, akik a júdeai Betlehembben lagnak⁵⁾. S mondá József.

¹⁾ E tanulmány eleje a IV. évfolyamban jelent meg. Az anyag roppant bőssége mentsen ki azért, hogy egy évfolyamban nem közöltük az egész munkát.

²⁾ *πᾶσαν τὴν οἰκουμένην* szó szerint az egész világot jelenti. Sokan ezért is a római világbirodalomra vonatkoztatják. Minthogy azonban ezt a kifejezést egy tartományról is használja szerzőnk Act. 11, ²⁸ és 17, ⁶-ban, s minthogy az összes elbeszélések azt mutatják, hogy itt nem általános népszámlálásról van szó, azért tartomány szóval fordítom azt. Már itt jelzem azonban, hogy a történeti tényeknek még ez a kifejezés sem felel meg.

³⁾ Az *ἀπογραφή* terminus technikus a népszámlálásra. Ezt mondja Lukács, holott másról beszél, a mikor azt állítja, hogy mindenkinek a saját városába kellett vándorolnia. Adózási census megállapítása végett szükség-telen lett volna bárkinek is lakóhelyéről eltávoznia.

⁴⁾ Sulpicius Quirinius csakugyan tartott egy censust. (Acta 5, ²⁷. Jos. Ant. XVIII. I. 1. 2 1.) csakhogy ez 758-ban vagyis Kr. u. 4/5-ben történt s nem Heródes alatt, a kinek Mt. 2 szerint Jézus születése történetében szomorú szerep is jutott, s a ki a mi időszámításunk előtt 4 évvel 750-ben halt meg.

⁵⁾ Itt már nem egy tartománynak, hanem csak egy kis községnek a meg-

— Én be fogom iratni a faimat, de mit tegyek ezzel a leánnyal? Miként fogom feliratni? Feleségemül? Szégyenlem. Vagy tán leányomul? De hiszen Izráel fiai mind tudják, hogy nem lányom. Határozza az Úrnak e napja, amint az Ur akarja.

Felszerelte a szamarat és Máriát ráültette. A fla vezette¹⁾ József utána ment. Mikor már három mértföldnyire voltak²⁾, József megfordult s látta, hogy Mária szomorú s azt gondolta magában:

Bizonyosan az bántja, amit visel.

S megint megfordult József és látta, hogy mosolyog. S mondá neki:

— Mária mi van veled, hogy arcodat egyszer szomorúnak, máskor meg mosolygónak látom?

— Mert két népet látok az én szemeimmel, felelé Mária Józsefnek, az egyik sír és jajgat, a másik örvend és vígdozik³⁾.

Mikor a fele útra értek, azt mondotta neki Mária.

— Vegyél le az állatról, mert a magzat nyom, kikiváncozik.

Levette hát az állatról és azt mondotta neki:

— Hová vezesselek és hol rejtsem el a te gyalázatodat, hiszen pusztá ez a hely?!

18. fejezet.

Egy barlangot talált s abba vezette őt⁴⁾. Fiait melléje állította⁵⁾, ő pedig elment, hogy egy zsidó bábát kerítsen Betlehem környékén.

számláltatásáról van szó. De a szerző, ha ezzel a közléssel a valósághoz közelebb jutott is, nem veszi észre, milyen ellenmondás van abban, hogy a mikor Betlehem lakosait kell összeírni, a harmadik tartományban lakó József is elindul, holott nem betlehemi lakos. A szerző tehát nem betlehemi lakosokat, hanem Betlehembe illetékeseket ért.

¹⁾ Jakab elbeszélésében József már özvegy ember, a kinek első házasságából még négy fia és két leánya élt. Itt most Jakabról, az elbeszélés szerzőjéről, s így hiteles szemtanúról van szó.

²⁾ Az útat a kiindulástól kell számítani. Alább feleútról beszél a szerző, s így még távol voltak Betlehemtől valami pusztá helyen, mikor Jézus született.

³⁾ Mária itt előre megjövendőli Jézus messiási fellépésének eredményét. Akik örömmel fogadják, azok az üdvözülendők, akik megbotránkoznak benne, azok az elkárhozandók. Jézus megjelenése tehát válságot idéz elő a világban, s a Jézus személyéhez való viszony dönt az ember üdve és kárhozata felett. Az Al-Máté szerint a síró nép Izráél, melyet hitetlensége miatt Isten elvetett, as örvendező nép pedig a pogányság, mely kész szívvel hitt és így Izráeltől az elsőbbséget elhódította.

⁴⁾ Az evangéliumoktól egészen eltérően adja elő ez az elbeszélés Jézus születésének helyét és körülményeit. Bizonyosága ez annak, hogy az erre vonatkozó elbeszélések nagy átalakulásokon mentek át.

⁵⁾ Itt már ismét több fiúról beszél a szerző, mert József a betlehemi összeírásra a 17. fejezet szerint az egész családjával leutazott. S ez érthető is, mert a Dávid házához tartoztak.

— Én pedig, József¹⁾, járkáltam és nem járkáltam. Föltekintettem a levegőbe és láttam, hogy a levegő meg van dermedve. Fölnéztem az égboltozatra és láttam, hogy áll és az égnek madarai mozdulatlanok. A földre néztem és láttam rajta egy tálat körötte ülő munkásokkal s a kezek a tálban voltak és akik ettek, nem ettek, akik merítettek, mit sem emeltek ki, akik a szájukhoz közeledtek, mit se vittek oda, hanem valamennyiük tekintete fölfelé volt irányítva. S ime nyáját tereltek és nem haladtak, hanem állottak és a pásztor felemelte a kezét, hogy botjával verje őket s a keze fönmaradt. Ránéztem a folyó árjára és láttam, hogy a bakok szája rajta fekszik, de nem iszik. Azután egyszerre minden visszazökkent a természetes folyásába.

19. fejezet.

S ime egy asszony jött le a hegyekből s azt mondta nekem:

— Ember, hová mégy?

— Egy zsidó bábát keresek, felelém.

— Izráelita vagy? mondá nekem.

— Az, mondám.

— És az, aki a barlangban szült, kicsoda? kérdezte ő²⁾.

— A jegyesem, feleltem én.

És azt mondta nekem:

— Nincsen feleséged?

— Mária az, mondám neki, aki az Úr templomában nevekedett, s akit nekem sorsoltak feleségül. De nem feleségem, hanem a Szentlélektől fogant.

— Igaz ez? kérdi a bába.

— Jőjj és lásd, mondá neki József.

És a bába vele ment. A barlang nyílásában megálltak s ime fényes felhő árnyékolta be a barlangot. S a bába így szólt:

— Ma fel van a lelkem magasztalva, mert szemeim csudát láttak, mert Izráel szabadítása született.

És a felhő tüstént felszállt a barlangból és oly nagy

¹⁾ Mostantól József a maga szavaival mondja el a történeteket, amelyek hihetőségét szerzőnk ép a közvetlenséggel is igyekszik támogatni. Az egész teremteltség megérezte a megváltás kezdetét. A gondolat megragadóan szép: mikor Isten alkot, mikor az üdvözítés szent munkája folyik, akkor az egész földnek néma megilletődéssel kell figyelni az Isten kezének művére.

²⁾ A hegyekről lejövő bába már tudja, hogy a barlangban valaki gyermeknek adott életet. A legendában az ugrásokkal mit sem törődnek, a szerzők a maguk tudását számítgatás nélkül a szereplőknek tulajdonítják. Ez a bába a kételkedő, de a hívésre kész ember példaképe. A másik bába pedig, a kit szerzőnk név szerint is megnevez, a makacs kételkedők képviselője, valóságos női Tamás, a kit csak a személyes tapasztalat képes meggyőzni.

fényesség sugárzott a barlangban, hogy szemünk nem bírták elviselni. Nemsokára azonban az a fény is eloszlott, mig nem láthatóvá lett a csecsemő, akihez odament és aki mellett kapott anyjától Máriától. A bába pedig felkiáltott és mondá:

— Nagy nap ez nekem, hogy láttam ezt az új csudát!

Mikor a bába kiment a barlangból, a szembejövő Salome-nak azt mondta:

— Salome, Salome, új csudát tudok neked mondani: szűz szült a természeti állapot ellenére.

— Él az én Uram Istenem, mondá Salome, ha meg nem győződöm róla, bizony én nem hiszem, hogy szűz szült.

20. fejezet.

A bába bement és azt mondta Máriának:

— Igazodj el, mert nem kis küzdelmen fogsz átesni.

És megvizsgálta őt Salome¹⁾ s jajgatva mondá:

— Jaj az én vétkemnek és hitetlenségemnek, hogy az élő Istent kísértettem, ime a kezem égve hull le rólam!

S térdre borult az Úr előtt mondván:

— Atyáim Istene, emlékezzél meg, hogy én Ábrahám, Izsák és Jákob ivadéka vagyok; ne cégérezz ki engem Izrael fia elött, hanem add vissza karjaimat. Mert te tudod, Uram, hogy a té nevedben végeztem gyógyításaimat és tőled nyertem jutalmamat.

S ime az Úrnak angyala oda állt és mondá néki:

— Salome, Salome, meghallgatott téged az Úr. Nyújtsd a kezedet a gyermeknek és vedd fel őt s gyógyulásod és örömed leszen.

Odament Salome és felvette őt mondván:

— Imádom őt, mert Izráelnek nagy királya született!

S ime tüstént meggyógyult Salome és megigazulva ment ki a barlangból. S ekkor egy hang azt mondta:

— Salome, Salome, ne hirdesd el a csudát, melyet láttál, míg csak a gyermek Jeruzsálemben nem megy²⁾.

¹⁾ A megvizsgálás mindig e szavakkal áll a szövegben: και έβαλε Σαλώμη τον δάκτυλον αυτής εις την φάσιν αυτής. Nem fordíthattam le szó szerint.

²⁾ Az egész fejezet nemcsak a kételkedés veszedelmének, hanem Mária szűzessége kétségtelességének is bizonyossága akar lenni. Ez mutatja a célzatot, mellyel írták. A Mária-kultusz érdekeit kívánták ezzel is szolgálni. A fejezet végén álló intés, hogy Salome ne szóljon a gyermek születéséről addig, míg azt Jeruzsálemben fel nem viszik, célzás a Herodes üldözésére. A gyermeket 40 nap mulva vitték fel, ez alatt kellett jönniök a keleti mágusoknak, a kiknek más úton való visszatérése miatt Herodes haragra gyúlt. Nehogy a gyerekekről, kinek csodás születése igazolta Messiás-voltát, Herodes idő előtt megtudjon valamit, azért tiltja meg az égi hang, hogy Salome elmondja a tapasztaltakat. Az égi hangot, mely így egyes utasításokat vagy kijelentéseket adott, a zsidók bat kol-nak nevezték.

József története.

7. fejezet.

Időközben Augustus császár és királytól¹⁾ parancs ment ki, hogy az egész föld lakosait, kitkit a tulajdon városában²⁾, irjanak össze.

Az igazságos öreg József tüstént magához vette hát szűz Máriát és elmentek Betlehembe, mert közelgett a születése. Aztán beírta a nevét a jegyzékbe, mert József mint Dávid fia, a kinek Mária jegyese volt, Júda törzséből való volt. S ez a bizonyos Mária, az én anyám Betlehemben szült engemet, abban a barlangban, a mely Jákob patriarka feleségének, Rákelnek a sirja közelében van, a ki József és Benjamin anyja volt³⁾.

Mária születése.

10. fejezet.

Már a kilencedik hónap állt be az ő fogantatása óta, midőn József, felpakolván az ő feleségét és minden egyéb szükségeseket is, Betlehem városába ment, a honnét való volt. Lőn pedig, hogy mialatt ott voltak, beteltek a szülés napjai és megszülte az ő elsőszülött fiát, amint az evangélisták tanítják, a mi Urunk Jézus Krisztust, aki az Atyával és a Szentlélekkel él és uralkodik örökkön örökké!⁴⁾

¹⁾ Szokatlan megjelölés, a minek magyarázatát csak abban találhatjuk, hogy ez elbeszélés oly időből való, mikor a római császárok egyúttal királyai is voltak a zsidóknak. Jézus születése idején azonban még külön nemzeti királyuk volt Heródesben s így ez a kifejezés nem felel meg a kortörténeti állapotnak.

²⁾ Népszámlálásnál nem szükség, hogy kiki a tulajdon városába, vagyis nemzetsége székhelyére vándoroljon. Az egész föld a római birodalmat akarja jelezni, de az a megszorítás, hogy mindenkinek illetékes községébe kellett mennie, kizárja a birodalmi népszámlálást. A hagyomány nem tudott kiigazodni az általános népszámlálás és a nemzetségtáblák kiigazítása között. S hogy itt valóban a leszármazás igazolása miatt kellett mindenkinek a maga városába mennie, illetőleg, hogy itt egyenesen a Dávid utódainak összeírásáról van szó, mutatja az, hogy elébb világosan megmondja az elbeszélés, hogy József azért jegyezte be nevét a kitett jegyzékbe, mert Dávid utódja volt.

³⁾ Rákel sirjáról és a barlangról később, a részletes megbeszélés keretében lesz szó.

⁴⁾ Itt nincsen szó összeírásról, hanem úgy tűnik fel a dolog, mintha József betlehemi lakos lett volna, ahová most visszatér. S az előző fejezet szerint csakugyan csak azért ment Galileába, hogy onnét Máriát hazavigye. Az elbeszélés hivatkozik az evangéliumi elbeszélésekre, tehát azok után és alapján keletkezett. A trinitarius összetartozás kiemelése mutatja, mely korból való ez az elbeszélés.

Al-Máté.

13. fejezet.

Nemsokára történt, hogy Augustus császár parancsából adóbevallást tartottak, hogy kiki illetősége helyén tegyen bevallást. Ezt a bevallást Szíria helytartója Cirenus tartotta¹⁾. Józsefnek is el kellett mennie Máriával Betlehembe, mert onnét való volt, s Mária is Júda törzsből és Dávid házából és nemzetségéből²⁾. Mikor aztán József és Mária a Betlehembe vezető útra mentek, Mária így szólt Józsefhez:

— Két népet látok magam előtt, egyik sír, a másik meg örvendez.

József felelé: Úlj és helyezkedj el a te barmodon és ne beszélj fölösleges dolgot.

Akkor egy gyönyörű gyermek tűnt fel előttük, ragyogó ruhába öltözve, s ezt mondá Józsefnek:

— Miért mondottad fölösleges beszédnek a két népről mondottakat, amelyekről Mária beszélt? Mert a zsidó népet látta sirónak, mert elfordult az ő Istenétől, a pogányok népet meg örvendezőnek, mert idejött és az Úr mellé sereglett, amint azt atyáinknak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak ígérte; mert elérkezett az ideje, hogy Ábrahám magvában minden nép megáldatása bekövetkezzék³⁾.

S ezt mondván, megparancsolta az angyal, hogy álljon meg a barom, mert itt a szülés ideje. Leszállította Máriát az állatról és beküldte egy föld alatti barlangba, amelyben soha sem volt világosság, csak örökös homály, mivelhogy egyáltalán nem volt benne nappali világosság. Mária beléptekor azonban az egész barlang megvilágosodott, s mintha a nap ott lett volna, úgy terjedt szét a fény sugárzása, s mintha

¹⁾ A történeti tényeknek egészen megfelelő hagyomány rögződött meg abban, hogy a Cirenus-féle népszámlálás az adócensus megállapítása véget ért. De már itt is összezavarják azt a törzskönyvek igazításával, amely művelet Cirenustól teljesen függetlenül és jóval előbb történt.

²⁾ Azt már az előző fejtegetésekből láttuk, hogy Mária nem volt Júda törzsből és Dávid nemzetségéből való. Mutatja ezt Jakab elbeszélése is, amely szerint József nem tudja magát elhatározni, hogy lányának, vagy feleségének irassa-e be Máriát.

³⁾ Jellemző részlete az elbeszélésnek. József mit sem tud a születendő gyermek hivatásáról. Mária megjegyzését nem érti s boszankodik, hogy haszontalanságokat fecseg. Az angyal azonban tüstént megjelenik és rendre utasítja Józsefet s megmagyarázza Mária látomását. A magyarázat már a keresztyén theologizálás szellemében és pedig Pál apostol felfogása szerint történik. Izrael elvettetése, a pogány népnek pedig felvétele Róma 9–11. tárgya. A pogány missió jogosultságának a páli theologia alapján való jövendölésszerű igazolása ez.

csak a napnak hatodik órája lett volna ott¹⁾, úgy beragyogta az isteni fény a barlangot, s még Mária ott tartózkodott, sem éjjel sem nappal nem szünetelt az isteni fény. S itt szült egy fiúcskát, akit születésekor angyalok vettek körül s mikor megszületett, imádták őt mondván:

— Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön béke a jóakarató embereknek.

Azalatt pedig József szertejárt és bábákat keresett. Mikor a barlangba visszafelé tartott, Mária már megszülte a gyermeket. S mondá József Máriának:

— Elhoztam neked Zelomi és Salome bábákat, akik kint állanak a barlang előtt és a nagy fény miatt nem mernek ide belépni.

Mikor ezt Mária meghallotta, felnevetett.

— Ne neved, mondá neki József, hanem légy óvatos, nehogy aztán orvosságra legyen szükséged.

Akkor meghagyta, hogy egyikük jöjjön be hozzá. Mikor aztán Zelomi bement, azt mondta Máriának:

— Engedj, hadd érintselek meg.

Mikor pedig Mária megengedte, hogy megérintse, a bába nagy hangon felkiáltott mondván:

— Uram, nagy Uram, könyörülj! Soha nem hallotta senki, de még csak el sem gondolta, hogy az emlők telvék legyenek tejjel, a született fiúcska meg anyját szűznek bizonyítsa! A vérnek nyoma sincs a szültön, a szülőben meg nincsen fájdalom. Szűzül fogant, szűzen szült, szűznek maradt.

Mikor e hangot a másik bába, akit Salomenek hívtak, meghallotta, mondá:

— Amit hallottam, el nem hiszem, míg magam nem tapasztalom.

S belépve Máriához, mondá:

— Engedj, hogy megérintselek és meglássam, igaz-e csakugyan, amit Zelomi mondott?

Mikor Mária engedte, hogy őt megérintse, Salome kinyújtá a kezét, s amint megérintette, tüstént megszáradt a keze s a fájdalomtól rettentően sírni kezdett, jajgatott és azt kiabálta:

— Uram, tudod, hogy én mindig féltelek, s hogy a

¹⁾ A születés csodás lefolyását más legenda is lehetőleg kiszínezi. A különben éjsötétségű barlang, melynek közelebbi jellemzésére szolgál az is, hogy a föld alatt van, most olyan fényes, mintha a nap hatodik órája, vagyis déli 12 óra volna, mikor a nap legvilágosabb. A megvizsgálás a Jakab elbeszélésében található vizsgálathoz hasonlít. Az egész dolog Mária szűzességének igazolása akar lenni és pedig azért két bábával is, hogy a kétkedésnek még árnyéka se férhessen hozzá.

szegényeket mind ingyen kezeltem, özvegyektől és árváktól mit se fogadtam el, a szükségben lévőknek sohase engedtem el üresen. S íme hitetlenségem miatt nyomorékká lettem, mert vakmerő voltam megvizsgálni a te szűzedet.

Mialatt ezeket mondotta, feltűnt mellette egy igen ragyogó ifjú, aki így szólt hozzá:

— Menj a gyermekhez, imádd őt és vedd a karodra, ő meggyógyít, mert ő a világnak és minden benne hívőnek üdvözítője.

Az mindjárt a gyermekhez ment, s imádvá őt megérintette a pólya rojtjait, a melybe a gyermek be volt pólyázva és tüstént meggyógyult a keze. És kimenvén kiabálni kezdett és hirdetni a nagy csodát, amelyet látott és amelyet elszenvedett, s hogy mikép gyógyúlt meg, úgy hogy hirdetését sokan elhitték¹⁾.

Arab evangélium.

12. fejezet.

Alexander-korszakának, 309. esztendejében²⁾ meghagyta Augustus, hogy kitkit a tulajdon városában fel kell írni. Felkerekedett hát József is, és magához véve jegyesét Máriát, elhagyta Jerusálemet³⁾ és Betlehembe ment, hogy családjával ősi városában felírassék. Mikor a barianghoz⁴⁾ értek, Mária azt mondotta Józsefnek, hogy érkezett szülésének ideje s már a városig sem képes menni, hanem — úgymond — ebbe a barlangba térünk be.

¹⁾ Ez a részlet éles ellentétben áll Jakab elbeszélése 20. fejezetével, amely szerint a bábának nem volt szabad a tapasztaltakról senkinek szólnia, míg Mária a gyermekkel Jerusálemben meg nem fordul. E tilalom már Herodes bosszújának mintegy az előkészítése. Itt erre még nem gondolt az Ál-Máté szerzője.

²⁾ Az Alexander-korszak (*ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου*, vagy *ἐτη τῶν Συρομακεδόνων* vagy *ἐτη τῆς βασιλείας Ἑλλήνων*, κτλ.) szíriai és kései görög írónál használatos időszámítás. A szíriai keresztyének egyházi célra maig is ezt használják. Az arab írók is éltek vele, de tévesen Nagy-Sándor halálára s nem a 311-ben meghalt IV. Sándor megöletésére gondoltak. A számítást azonban helyesen végezték. Az Alexander-korszak kezdő éve 311. Kr. e. Vannak azonban, akik a gazai útközet évét, 312. veszik kiindulásul. Hogy azonban az előző év a helyes, mutatja az, hogy nemcsak Seleucida-korszaknak, hanem Alexander korszaknak is nevezik. Lásd bővebben Pauly-Wissowa, Real-Encyclopädie der class. Alterthumswissenschaft 18⁹⁴. I. 632—634. E számítás szerint Alexander 309. esztendeje Kr. e. 2-nek felel meg, esetleg 3-nak, ha a két végső esztendőt külön számítjuk.

³⁾ József ez elbeszélés szerint nem názáreti, hanem jerusálemi lakos. Önnét persze nem igen kellett napokon át mértföldeket menni, mert Betlehem csak két órajárás volt Jerusálemből.

⁴⁾ A barlang ismeretesnek tűnik fel, s így a József történetében említett barlanggal azonos.

Ez naplementekor történt. József aztán elment, hogy valami asszonyt keressen, a ki mellette legyen. Mikor ebben foglalatoskodott, egy Jerusálemből való zsidó bábát pillantott meg, és mondá:

— Hé, áldott légy, jer ide és menj be e barlangba, hol egy asszony a szülés előtt áll.

13. fejezet.

Naplemente után a bába és vele József is a barlanghoz ért s mindketten bementek. S ime megtelt az olyan ragyogással, a mely szebb volt a lámpások és gyertyák villogásánál és tündöklőbb a nap fényénél. A csecsemő bepólyázva s a jászolba téve anyjának, a mi Úrnőnk Máriának az emléjét szopta. Mikor mindketten megcsodálták ezt a fényt, a vén asszony megkérdezte Mária Úrnőt:

— Te vagy ennek az újszülöttnak az anyja!

S mikor ezt Mária Úrnő igenelte, azt mondta:

— Te egyáltalán nem vagy Éva leányaihoz hasonló.

Mária Úrnő felelé: Amint fiannak sincs párja a gyermekek között, úgy szülőjének sincsen párja az asszonyok között.

— Óh Istenem, felelé a bába, azért jöttem, hogy bérhez jussak, és ime megbénultam.

Mondá az asszonynak Úrnőnk Mária:

— Tedd a kezedet a gyermek alá.

Mihelyt ezt a bába megtette, tüstént meggyógyult. Azután kiment, mondván:

— Mostantól fogva egész életemen át szolgálója leszek ennek a gyermeknek.

*Jésaiás mennybemenetele*¹⁾.

11. fejezet.

Azután feltekintettem és az angyal, a ki velem beszélt, s a ki vezetett, így szólt hozzám:

— Figyelj, Jesaiás, Ámos fia, mert azért küldött engem az Isten.

S láttam Dávidnak, a prófétának nemzetségéből egy nőt, névszerint Máriát, a szűzet, aki egy József nevű ács embernek volt eljegyezve, a ki szintén az igazságos Dávid magvából és nemzetségéből, Júda Bethleheméből való volt. És megkapta, a mit a sors neki szánt²⁾. S midőn el volt jegyezve, viselősnak találtatott s József, az ács, el akarta őt hagyni. De a lélek angyala megjelent e világon és arra nem hagyta el József Máriát, hanem oltalmazta őt, de nem kö-

¹⁾ Charles R. H. The ascension of Isaiah. London. 1900. 74—77.

²⁾ And he came into his lot. v. ö. Protev. Jac. 19. ἐκίηρωσάμην αὐτὴν γυναικί.

zölte senkivel e dolgot. S nem közelített Máriához, hanem úgy őrizte őt, mint, bár terhes, de szent szűzet. S még nem lakott vele két hónapig. S két hónap múlva, mikor József és felesége. Mária, otthon voltak, de csak egyedül, lőn, mialatt egyedül voltak, hogy Mária a szemeit oldalt vetve egy kis gyermeket látott és megilletődött. Mikor megilletődése elmúlt, olyan lett a méhe, mint volt, mielőtt terhessé lett. S mikor férje így szólt hozzá: „Mi tesz téged megilletődötté?” kinyílt a szeme és meglátta a gyermeket s magasztalta Istent, hogy az Úr közölte magát vele. És szózat szólt hozzá: „Ne mondd el e látomást senkinek.“ Ámde a gyermeknek híre ment Bethlehemben. Némelyek azt mondták: „A szűz Mária, mielőtt két hónapja férjnél volt, gyermeket szült“; sokan meg azt mondták: „Nem szült ő gyermeket, és a vajúdás nem lepte meg, mert fájdalom kiáltását sem hallottuk.“ S mind bizonytalanságban voltak felőle, mind tudtak róla, de senki se tudta, honnét lett. És fogták, elmentek vele a galileai Názáretbe.

*Keresztyén sibylla*¹⁾.

8. fejezet. 456—475.

Az utolsó időben²⁾ pedig megjelent a földön s alacsony-ságában mint új fény támadt föl szűz Máriának méhéből, s égből szállva alá mégis emberi formát öltött magára. Elsőbb is pedig hatalmas szent alakját mutatta meg Gábiél, azután pedig így szólítá meg a főangyal a leányzót:

— Fogadd be szűz, szeplőtelen méhedbe az Istent.

Igy szólván, kegyelmet lehelt be a leányba Isten. Azt pedig, mikor ebben részesült, zavar és csodálat fogta el, reszketve állt ott, gondolkodása megbénult, szive reszketett a hallatlan hírtől. De csakhamar örvendezni kezdett, szive felhevült a hangra, menyasszonyként felnevetett, arca kipirult, öröm ragadta el, szégyenlősség fogta el érzékeit s biztossága visszatért. Az ige³⁾ testébe hatolt és idővel megtesült, s a méhben élővé lett, emberi alakká formáltatott, gyermekké lett szűzi szülés által. Ez ugyan nagy csuda az embereknek, de semmi sem nagy csoda az Atyaistennek és a Fiúistennek.

A megszületett csecsemőnek pedig ujjongva tárult fel a föld, a mennyei trónus nevetett és a világ örvendezett.

¹⁾ Geffken, Die Oracula Sibyllina. Leipzig. 1902. 171—172.

²⁾ *ἑσπέραιος τε χρόνους* abból a képzetből ered, hogy Jézus megjelenése a két világkorszak váltakozásakor történik. A régi korszak napjai letelnek, az időszak, mint egy úrmérték betelik. Jézus megjelenése az utolsó napok alatt történt.

³⁾ Nem *λόγος*, hanem *ἔπος* áll ugyan, de ezért igének mondom, mert a kijelentett isteni elhatározásra vonatkozik, s így értelme a *λόγος*-éval azonos.

Raffay Sándor.